

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Porovnání využití sociálních inovací organizacemi poskytujících
sociální péči a služby**

Bakalářská práce

Autorka: Tereza Vilmannová
Vedoucí práce: Mgr. Nataša Pomazalová, Ph.D.

Brno 2015

**TENTO LIST JE VE VAZBĚ NAHRAZEN ZADÁNÍM
BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Porovnání využití sociálních inovací organizacemi poskytující sociální péči a služby“ vypracovala samostatně s využitím odborných literárních a internetových zdrojů, které uvádím v přehledu literatury.

V Brně dne 22.12. 2015

.....

Tereza Vilmannová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Mgr. Nataše Pomazalové, Ph.D. za vedení této bakalářské práce, podnětné rady a vstřícnost.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá porovnáním a využitím sociálních inovací organizacemi poskytujících sociální péči a službu. V teoretické části je vymezena základní charakteristika inovací, dále vymezení klasifikace inovací, inovačních podnětů a strategií a jako poslední charakteristika sociálních inovací. Na teoretický přehled navazuje praktická část práce, která z teoretického přehledu vychází. V praktické části práce je řešen průzkum, který byl realizován na organizacích poskytující sociální péči a službu. V závěru práce je uvedena diskuze, návrhy na řešení a závěr.

Klíčová slova

Inovace, sociální inovace, organizace

Abstract

Bachelor thesis deals with comparison and utilizing social innovation by organizations providing social care and service. In the theoretical part the basic characteristics of innovation is defined, further the definition of classifications of innovation, innovation initiative and innovation strategies and the last is characteristic of social innovations. The theoretical overview follows by a practical part, which is based on theoretical overview. The practical part is solved by survey, which was conducted on organizations providing social care and service. In the conclusion is presented discussion, proposals for solutions and conclusion.

Key words

Innovation, social innovation, organizatio

Obsah

1	Úvod	7
2	Cíl práce.....	9
3	Přehled literatury.....	10
3.1.	Inovace	10
3.2.	Klasifikace inovací	12
3.3.	Inovační podněty a strategie	14
3.4.	Sociální inovace	15
4	Materiál a metody	21
4.1.	Zákon o sociálních službách.....	23
5	Výsledky.....	25
5.1.	Armáda spásy	25
5.2.	Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace.....	29
5.3.	Agapo	31
5.4.	Sdružení občanů zabývajících se emigrant.....	33
5.5.	Bílý kruh bezpečí	34
5.6.	Lotos	35
5.7.	Klára pomáhá.....	36
5.8.	Persefona.....	38
5.9.	Práh	39
6	Zahrnuté výsledky obsahové analýzy.....	41
7	Diskuse	40
8	Návrhy.....	42
9	Závěr	43
10	Seznam literárních a internetových zdrojů.....	44
11	Seznam tabulek.....	48

1 Úvod

K vybrání si tématu porovnání využití sociálních inovací, které jsou poskytovány organizacemi se sociální péčí, či službou mě motivovalo stále se řešící sociální inovace. Sociální inovace se v dnešní době uplatňují stále více, o tom se můžeme přesvědčit u organizací, které tyto sociální inovace poskytují. Těmito organizacemi se v mé bakalářské práci budu také zabývat. Protože sociální inovace jsou poměrně novým trendem, chtěla jsem se přesvědčit, zda tyto inovace využívají i organizace poskytující sociální péči a službu, na které je bakalářská práce zaměřena, ale nejen na ně, práce je především zaměřena na sociální inovace v těchto organizacích. Tématu sociální inovace se věnovali autoři Müller, Roth a Žák v publikaci Social dimension of innovation nebo Jiří Loudín a Josef Hochgerner v publikaci Social and cultural dimension of innovation in knowledge societies, jejich poznatky mimo jiné jsou zpracovány v první části bakalářské práce, tedy v kapitole přehled literatury. Sociálním inovacím se věnovali i čeští autoři, i jejich poznatky jsou v přehledu literatury uvedeny.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části a to na teoretickou a praktickou, teoretická část je zpracována formou literární rešerše, do první části tedy teoretické patří kapitola přehled literatury, která obsahuje šest podkapitol. Podkapitola první s názvem inovace obsahuje teoretické vymezení inovací, dále následuje podkapitola druhá s názvem klasifikace inovací, v této kapitole je vymezena klasifikace a typy inovací, inovační podněty a strategie jako podkapitola třetí obsahuje inovační podněty, které působí na vznik inovací a jako poslední podkapitolou jsou sociální inovace, zde je opět vymezena teorie sociálních inovací. V teoretické části jsou využity poznatky z odborné literatury zabývající se daným tématem a také poznatky z internetových zdrojů.

Praktická část obsahuje popis metod a technik, které jsou pro sběr dat využity. Dále jsou popsány a uvedeny výzkumné otázky, které jsou pro výzkum důležité. Následují podkapitoly s charakteristikami jednotlivých organizací poskytující sociální péči a službu a také popsán zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Následuje diskuze, která obsahuje odpovědi na výzkumné otázky.

Předposlední kapitolou je kapitola doporučení, kde jsou vymezena určitá doporučení pro organizace zabývající se sociální péčí a službou.

Závěr práce je věnován shrnutí o zjištěných výsledcích bakalářské práce v teoretické a praktické části.

2 Cíl práce

Cíl práce byl stanoven na základě rozhodnutí analyzovat a porovnat využití sociálních inovací, které jsou poskytovány organizacemi se sociální péčí a službami. S ohledem na zaměření práce se cíl původního záměru tematicky rozšířil o oblast sociálních služeb, aby bylo možné využít všechny sociální inovace využívané organizacemi se sociální péčí a službou.

3 Přehled literatury

V první části bakalářské práce budou podkapitoly věnovány teoriím inovací a sociálních inovací, ale také klasifikací inovací, organizacím poskytující sociální inovace a inovačním podnětům a strategiím. K vysvětlení těchto teorií bylo využito informací a poznatků, které jsem získala studováním literárních a internetových zdrojů.

3.1. *Inovace*

Inovace jsou v dnešní době velmi důležité a to zejména pro řádné fungování trhu, tedy nabídky a poptávky, také pro inovace produktů, služeb a procesů jsou zásadní a to zejména pro konkurenceschopnost podniku. Pojem inovace pochází z latinského

„*innovare*“ což je v českém překladu obnovení nebo zlepšení (Matějovská P., 2012).

Inovace souvisí především s lidskými myšlenkami a nápady. Inovací existuje mnoho druhů (Matějovská, 2012) například technologické, marketingové nebo sociální, kterým se ve své bakalářské práci budu věnovat, proto mohou být využívány v mnoha oblastech lidského života.

Mnoho autorů teorií inovace zabývalo, autor spojovaný s inovacemi byl rakouský ekonom 20. století Joseph Alois Schumpeter, který ve svém díle *Teorie ekonomického rozvoje* poprvé tento pojem osvětlil avšak inovacemi se začal zabývat už v roce 1911, protože v těchto letech podle slov P. Drucknera byly „*Čechy a Morava nejpodnikavější oblastí celého světa*“ (Druckner, 1993, s. 11). Schumpeter také vytvořil typologii inovací. Druckner, rakouský rodák a americký ekonom, označuje inovace jako neobvyklý podnikatelský nástroj, který umožňuje nové příležitosti na trhu. Podle Drucknera (1993) mohou být inovace označovány jako vědní obor, který si můžeme osvojit a tudíž dále využívat, tedy vytvářet nové inovace. Podnikatelé, kteří chtějí inovovat mohou účelně hledat prameny inovací a dále je aplikují. Tyto prameny čili zdroje inovací napomáhají podnikatelům, organizacím či institucím úspěšně inovovat stávající produkty, služby, nebo technologie. Inovace umožňují uspokojovat lidské potřeby a vytváří nové bohatství. V podstatě vlastně inovace tyto zdroje vytvářejí. Inovace je jinými slovy vše, co mění vlastnosti stávajících produktů, služeb

a dalších. Inovace nemusí být hmotná věc, může to být i pouhá myšlenka. V dnešní době jsou inovace týkají spíš sociální a ekonomické sféry. V minulosti byly velmi významné inovace například noviny nebo pojištění, bylo to něco, co lidé dříve neznali a proto se jednalo o inovace.

Velice důležitým poznatkem je, že inovace je částečné vylepšení něčeho již existujícího, není to vždy něco nového. Inovace také představuje souhrnný proces, který prochází od nápadu, přes vývoj až po eventuální realizaci. S inovacemi souvisí činnost, která je velmi důležitá a zároveň je jejich velkou součástí, sama o sobě, ale k jejímu naplnění nestačí (Matějovská P., 2012). Může být mnoho nových nápadů, ale nemusí být realizovatelné a to z několika důvodů, například z praktického, technického či z ekonomického hlediska. Inovace by měla mít za výsledek nový nebo vylepšený výrobek, proces, nebo také službu.

Podle Johna Adaira (2004, s. 139): jsou inovace „*mízou dnešní organizace. Nic nemusí a nefrustruje organizaci a jedince v ní pracující více, než nedostatek zájmu o pozitivní změny. Nemůžete se zastavit: buď směřujete vpřed, anebo se vracíte zpět. Inovace je koktejl namíchaný z nových myšlenek, týmové práce a schopnosti vést lidi.* Inovace jsou tedy důležitým prvkem ve společnostech, organizacích a institucích. Dále Adair (2004, s. 139) tvrdí, že: „*kromě tvořivosti a schopnosti dovádět věci do konce požadují inovace zdravý podnikatelský a obchodní rozum. Inovace by měly být orientovány na zákazníka a současně na nové myšlenky. Úspěch inovačních projektů proto závisí jak na vašich osobních charakteristikách, tak na klimatu či směřování celé organizace.*” Před zahájením inovace zkoumáme potřeby zákazníků, protože na ty jsou inovace směřovány.

Freeman (1982) tvrdí, že inovace vznikají z různých činností, zejména návrhářských, technických, obchodních a výrobních. Všechny tyto činnosti souvisí se začleněním nového nebo vylepšeného produktu, zařízení či služby na trh. Inovace tedy není vždy něco nového, jsou to i vylepšené produkty či služby. I podle manuálu OECD (2005) jsou inovace zavedení nových nebo významně zlepšených produktů nebo procesů, nových marketingových metod, nebo nové organizační metody v obchodních praktikách.

Jak uvedl Vacek (2005) ve své práci *Management inovací a duševní vlastnictví* při tvorbě inovací je potřeba sladit všechny složky, jako jsou vzhled, výroba,

vědeckotechnický pokrok, dále také výzkum, marketing a management. Inovace označuje za souhrnný proces.

Inovace jsou jedním z klíčových faktorů hospodářského vývoje vyspělých společností. Význam inovací se jako hospodářské a sociální téma rozrostlo ve 20. století a bylo také často publikováno v různých článcích. Vztah technologických a sociálních inovací se stává v tomto století velmi význačný (Muller, Roth, Žák, 2010).

Inovace je námi navržená změna a využívání nových myšlenek (Škrabal, 2013). Inovace můžeme chápat jako „*obnovy v lidské činnosti*“ (Škrabal, 2013), také nákup know-how, zvláštní hospodářská činnost, např. investice do nových zařízení, nové organizační opatření, využití nových informačních technologií a dalších předpisů nebo operace, jako jsou společenské aktivity, vzdělávání atd. (Jáč, Rylková, Žižka, 2005).

Inovace je tedy oživení a rozšíření pestrosti výrobků, služeb a procesů, které jsou spojeny také s trhem, vytvoření nových technologií při výrobě, dodávek a distribuce, inovace je také zavedení změn v řízení, v organizaci práce, pracovních podmínek a příležitostí kvalifikace pracovní síly (Jasanský, 2006). K vytvoření inovací jsou stěžejní myšlenky a nápady.

3.2. Klasifikace inovací

Klasifikace inovací může být pojata z různých aspektů, proto je autoři, zabývající se inovacemi mohou rozdělit jinak. Inovací existuje mnoho druhů a také existuje mnoho cest jak inovací dosáhnout (Matějovská, P., 2012).

Podle Schumpetera (s. 113) je rozlišováno pět typů inovací a to:

1. zavedení nového statku, jde o statek nový, nebo ne zcela známý;
2. zavedení nové výrobní metody, metody, která není pro daný průmysl známá.
Podstatou nové výrobní metody není nový vědecký objev, ale může to být využívání statku;
3. otevření nového trhu, jde o trh, na kterém nebyl zastoupený průmysl dané země i když tento trh mohl existovat;

4. získání nového zdroje surovin nebo polotovarů, přestože tento zdroj již existoval;
5. implementace nové organizace, jako je vytvoření monopolního postavení.

Dalším kritériem dělení inovací je podle profesora Valenty, který se také inovacemi zabýval intenzita změny. Podle tohoto hlediska jsou inovace děleny takto:

- inkrementální nebo-li přírůstkové inovace, jedná se o inovace produktu či technologie, spíše tedy vylepšení na již existujícím trhu;
- radikální inovace, zde se jedná také o produkty a technologie, avšak tyto prvky jsou zřetelně inovovány a fungují například na nových principech;
- přelomové inovace, toto jsou inovace, které něčím překvapí a považují se takřka za nemožné.

Nejčastějšími typy inovací jsou dle OECD manuálu (2005) rozlišovány dva následující typy, technické a netechnické inovace. Mezi technické patří inovace procesní a produktové, které spočívají ve zlepšování technologií a výrobků, které jsou posléze uváděny na trh. Do netechnických inovací spadají organizační, marketingové a sociální inovace.

Produktové inovace zavádějí nový nebo vylepšený produkt či službu na trh. Jsou to inovace, které obsahují zlepšení například v materiálech, softwarech a v dalších technických prvcích.

Inovace procesu tkví v zavádění nových nebo zlepšených výrobních metodách. S tímto souvisí také změny v oblasti výrobní techniky, tudíž může dojít ke snížení zátěže životního prostředí. Rozdíl mezi produktovou a procesní inovací je takový, že produktové inovace jsou přímo prodávány spotřebitelům.

Marketingová inovace spočívá v zavedení změny v oblasti marketingu, tedy změny například v balení produktu, tedy designu, dále umístění produktu nebo ocenění. To vše je za cíl zvýšit prodej daných produktů.

Předmětem organizační inovace je zavedení nové či vylepšené organizační metody, to spočívá zejména v zavádění nových pracovních míst v podniku, vytvoření nové spolupráce například s dodavateli, outsourcing a podobně.

3.3. Inovační podněty a strategie

Inovační podněty jsou takové podněty, které umožňují vynalézt nový produkt a uvést ho na trh. Zdroje inovačních podnětů hledáme uvnitř organizace, ale také v jejím okolí (Pitra, 1997). V následující tabulce č. 1 vidíme seznam možných zdrojů inovačních podnětů.

Tab. 1 Potencionální zdroje inovačních podnětů

Okolí organizace	Vnitřní prostředí organizace
<ul style="list-style-type: none">• Zákazníci• Dodavatelé• Konzultanti a výzkumné instituce• Vysoké školy• Odborné publikace• Konkurenti• Výstavy a veletrhy• Odborné semináře a konference• Investoři• Reklamní agentura• Autorizované zkušebny	<ul style="list-style-type: none">• Vlastní výzkum a vývoj• Technické útvary (technologie, projekce, konstrukce)• Výroba• Prodej a marketing• Výrobní plánování• Nákup a zásobování• Správní rada – vlastníci

Zdroj: Pitra, 1997, s. 58

Je nutné zdůraznit, že největší důraz při tvorbě inovačních podnětů je kladen na zákazníky.

Ve shromažďování inovačních podnětů jsou důležité dva základní aspekty a to tlak trhu a tah vědeckotechnického rozvoje. Tlak trhu vytváří inovační podněty, které umožňují vylepšení stávajících produktů, služeb, atd. Většinou jde o nový vzhled, šetrnější vlastnosti a nové vlastnosti co se týče funkcí výrobku. Tah vědeckotechnického rozvoje zahrnuje nové principy fungování. Je možné vysvětlit tento princip na příkladu okýnek u auta, dříve měla auta okýnka na ruční ovládání, inovace vzniklá tahem vědeckotechnického rozvoje je, že se okýnka vyrábí na elektronické ovládání. Mezi inovační strategie můžeme zařadit systematické inovace. Tyto inovace jsou jednou z metod, která slouží k úspěšnému řešení problem, které se inovací týkají.

Metod na tvoření a zároveň i řešení problémů týkajících se inovací existuje mnoho, avšak systematické inovace jsou kompaktním systémem, který identifikuje a spojuje řešení problémů týkajících se inovací. Systematické inovace definují problém, vybírají nástroj na řešení problému, dále generují problém a na závěr vyhodnocují řešení problému v oblasti inovací (Košturiak, 2012)

3.4. Sociální inovace

Sociální inovace se týkají společnosti, tedy lidí a to na straně jak nabídky tak poptávky, lidmi jsou vytvářeny a lidmi jsou také užívány. Pro sociální inovace je zapotřebí myšlenek a nápadů, potom mohou být realizovány a využívány opět společností. Podle Kadeřábkové (2012, s. 5) mají „*sociální inovace zásadní význam pro ekonomický a sociální rozvoj a tedy společenský blahobyť*“. Kadeřábková (2012) označuje sociální inovace jako proces sociální interakce a vymezuje dva typy přístupů. Na jedné straně je to z hlediska, které „*usiluje o objasnění podstaty konceptu sociálních inovací ve vazbě na společenské změny*“ a na druhé straně „*se soustřeďuje na popis aplikačně specifických charakteristik a metod realizace sociálních inovací*“.

Podle Nichollse a Murdocka (2012) mohou být z určitého pohledu všechny inovace vnímány jako záležitosti se společenským dopadem. Jeden z argumentů naznačuje, že jelikož mají všechny nové produkty a služby dopad na život člověka, plyne z toho, že všechny inovace mají společenský rozměr. Ty produkty a služby, jež specificky umožňují zlepšení lidského blahobytu, mohou být vnímány jako podkategorie této větší skupiny, tím že mají prokazatelně pozitivní sociální dopady. Dokonce i inovace, které nemají, takové dopady obvykle vyžadují účast společnosti na jejich výrobě a šíření a to může být nové nebo transformativní. Tyto argumenty naznačují, že rozdíly v umístění společnosti ve společenských inovacích jsou především sociologické otázky, které mohou být vyřešeny pečlivou pozorností upřenou na samotné aktéry zapojené v podnikování a prožívání samotných inovací. Tyto subjekty mohou být analyzovány na mikro, středních a makro úrovních a to individuálně, v rámci organizací nebo systémů.

Podle Gillwalda (2000) jsou netechnické tedy společenské inovace málo uznávaným fenoménem a jako téma jsou do značné míry ignorovány, i když existují v rámci společenských systémů neustále a ve velké míře. Ovšem to jim nenabízí žádnou ochranu před obrovským očekáváním poskytnutí odpovědí na problémy, jako jsou masivní nezaměstnanost, eroze systému sociálního zabezpečení nebo intenzifikace ekologických rizik, což jsou problémy, které nelze překonat bez provádění společenských inovací. Ve světle současné finanční a hospodářské krize je stále jasnější, že sociální inovace tak jak souvisejí s rozsáhlými změnami ve vedoucích kulturách a společenských praktikách v ekonomice a konzumu budou určovat, v jakém světě budou žít další generace občanů svobodných společností (Dahrendorf, 2009).

Hochgerner (2011) klasifikuje sociální inovace podle typu jako role, vztahy, normy, hodnoty a jejich vzájemné kombinace, které procházejí skrze čtyři funkční systémy ve společnosti, tedy skrze ekonomii, kulturu, politiku a právo. Tradiční typy inovací jsou pak produktové inovace, procesní inovace, marketingové inovace a organizační inovace.

I přesto, že se pojem sociální inovace se stává populárnější, neustále se o něm veřejně debatuje, je obsahem výzkumů a debat, je třeba tento termín objasnit. Sociální inovace není koncept oddělený nebo dokonce v opozici k tomu, co se tradičně nazývá inovace, je potřeba je chápat tak, že tvoří ekonomickou hodnotu k uspokojení požadavků zákazníků, což bývá nejčastěji z nových technologií a změn v podnikatelském prostředí: produkty, procesy, marketingové a sociální inovace. Sociální inovace jsou nové koncepty a opatření k řešení sociálních problémů, které se týkají společenských skupin (Hochgerner, 2011)

Müller, Roth a Žák (2010) termín sociální inovace označují jako protiklad k termínu anti-sociální. Podle těchto autorů se sociální inovace obvykle zabývají novými fenomény a vynálezy cílenými na uspokojení starých (nebo nových) společenských potřeb převážně slabší, znevýhodněné nebo zdravotně postižené části obyvatelstva. Většina těchto inovací jsou inovace sociálních služeb, často v neziskovém sektoru.

Podle autora knihy *Challenge social innovation* Franze (2012) byl termín inovace původně silně spojen s technologickými zlepšeními. Toto technologicky orientované paradigma tvarované industriální společností, stále více ztrácí svou vypovídající a ilustrativní funkci. Přechod od industriální společnosti ke společnosti založené na

službách a vědomostech se zdá být odpovídající paradigmatu inovačního systému, což znamená rostoucí význam sociálních inovací, ve srovnání s důležitostí inovací technologických. Vznik nového paradigmatu inovace – tak jak bylo popsáno např. experty z Organizace pro studium ekonomické kooperace a vývoje: Nová dospělá inovace je v podstatě charakterizována otevíráním inovačního procesu společnosti. Podniky, univerzity, výzkumné ústavy, občané a zákazníci se stanou činiteli/účastníky v rámci inovačního procesu. Termíny a pojmy jako otevřená inovace, integrace zákazníka a sítě odráží aspekty tohoto vývoje. Inovace se stává společenským fenoménem, který stále více ovlivňuje každý aspekt našeho života. Oblast sociální inovace byla doposud jako samostatný jev v sociologicky-ekonomickém výzkumu inovací ignorována. Sociální inovace se jen zřídka objevuje jako specifický a jasně definovaný pojem s vymezenou oblastí působnosti. Většinou se termín sociální inovace používá jako popisná metafora v kontextu společenské a technologické změny.

Sociální inovace vytvářejí společenský benefit, který má vliv především na společnost jako celek a až v druhé řadě na jednotlivce. Současně dochází ke stimulování změny chování prostřednictvím nových společenských zvyklostí, vztahů nebo partnerství, nových institučních formulářů a postupů. Účast koncových uživatelů v partnerství jako spoluvůdčů změny zvyšuje efektivitu inovačních aktivit. Změna je realizována nejen pro občany, ale také s nimi. Sociální inovace se mohou uskutečňovat ve všech institučních odvětvích a v jejich interakcích. Na rozdíl od obchodních inovací, nejsou sociální inovace primárně motivovány obchodními zájmy, obchodními příležitostmi nebo ziskem, ale mohou je taktéž zahrnovat.

Podle Škrabala (2013) jsou sociální inovace nové nebo vylepšené prostředky, které pomáhají řešit společenské potřeby a problémy, za pomoci nápadů, myšlenek dále služeb, produktů a dalších. Tyto problémy řeší mnohem efektivněji, než původní řešení. Sociální inovace jsou využívány v mnoha oblastech, zejména ve vzdělávání, zdravotnictví, sociálních službách, dále ve veřejných službách a dalších (Škrabal, 2013). Sociální inovace jsou tedy nové a nevšední přístupy, které jsou vytvářeny za pomoci komunikace s místními lidmi.

Podle Murraye (2010) se na sociální inovace klade důraz v posledním desetiletí a to díky tomu, že stávající systém a politika zjistily, že je možné vyřešit některé

z nejpálčivějších otázek naší doby, společnosti. Sociální inovace je odlišná od ostatních forem inovací. Vyžaduje vlastní procesy, metriky, modely a metody. Metodou sociální inovace je společný majetek měla by se vyvíjet skrze sdílené vzdělání. Šance na její úspěšnost se zvýší, pokud se budeme dělit o naše a rychle se uvědomovat, co funguje a co ne.

Podle dokumentu Evropské komise (2003) se pod pojmem sociální inovace rozumí vytvoření nového nápadu nebo služby k lepšímu řešení sociálních otázek. Je to také obnova a rozšíření škály výrobků, služeb a spolu s nimi související trh, také nové metody výroby, dodávek a distribuce, řízení změn, pracovní organizace, pracovní podmínky a pracovní síla kvalifikace.

Inovace, které jsou sociálně orientované vytvářejí užitek, který je cílen společností a již je také využíván. Je to vytváření nových sociálních postupů, vztahů a partnerství a tudíž i motivování změn v chování. Sociální inovace řeší potřeby místních obyvatel, k tomuto řešení využívají jejich spolupráci, znalosti, poznatky a dovednosti. Za sociální inovace jsou považovány nová řešení, služby a nápady, výsledek těchto inovací je kladný, a to proto, protože se dbá na uspokojení základních potřeb místní komunity. Sociální inovace není vždy jen to nové, může to být i inovace, která například v jiné organizaci přinášela kladné výsledky a tudíž je využita i jinou organizací, nebo institucí. Sociální inovace nemusí být vždy konkrétní výrobek nebo služba, tyto inovace se mohou vydávat i ve formě softwaru, myšlenek, hodnot a také nástrojů práce. Velkým přínosem sociálních inovací je ten, že nejsou nezbytně vázané na jeden region. Přestože specifické prvky regionu hrají v sociálních inovacích velkou roli, mohou být přenositelné. Inovace vznikají především ve městech a spádových ekonomických centrech s velkou koncentrací infrastruktury. Shromažďování sociálních i ekonomických aktivit do měst je v dnešní době velkým trendem, který způsobuje sociální deprivaci na venkovech. V rozvoji inovací, taktéž sociálních inovací dochází především ve velkých ekonomických centrech, v těchto centrech je velký rozvoj v podnikatelském sektoru. Inovační potenciál se nachází i ve venkovských oblastech, tento potenciál můžeme sledovat ve změnách v uspořádání socio-ekonomických vztazích, například nové místní produkty, neziskové organizace a další. Tyto změny ve venkovských oblastech mohou být příležitostí v inovaci z hlediska venkova. Sociální inovace může být také propojování veřejného a soukromého sektoru.

4 Materiál a metody

Práce je rozdělena na dvě části a to teoretickou a praktickou část. V první teoretické části je objasněna teorie inovací, sociálních inovací, dále je uvedena klasifikace inovací a také jsou nastíněny inovační podněty a strategie. Ke zpracování teoretické části bylo využito poznatků ze studia odborné literatury na téma inovace, sociální inovace a inovační strategie, dalším využitým pramenem byly odborné internetové zdroje zabývající se daným tématem. Potřebné informace k vytvoření teoretického vstupu byly zpracovány pomocí literární rešerše a kompilace.

Druhá, praktická část je zaměřena na průzkum a na charakteristiku jednotlivých organizací poskytující sociální služby, na kterých je aplikován průzkum. Informace o jednotlivých organizacích jsou čerpány z oficiálních webových stránek organizací poskytující sociální péči a službu. Dále je v praktické části popsán zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, kterým se organizace poskytující tuto péči a službu řídí.

Jelikož jsem použila metodu obsahové analýzy a případové studie. Bylo potřeba zvolit si dokument, z kterého budou data pro výzkum čerpána. Tímto dokumentem jsem zvolila oficiální dokumenty organizací poskytující sociální péči či služby, jimiž jsou výroční zprávy, a to proto, protože obsahují realizované projekty, plánované projekty a také finanční situaci organizací. Předpokládala jsem, že výroční zprávy obsahují informace o provedených sociálních inovacích. Výroční zprávy jsou zveřejňovány podle zákona o účetnictví – č. 563/1991 Sb., tuto zprávu musí uvádět ty společnosti nebo organizace, které mají informační povinnost podle zákona.

Před vlastní obsahovou analýzou byl nejprve proveden předvýzkum. Podle Surynka (1999) se jedná o výzkum, který provádíme před vlastním výzkumem. Předvýzkumem jsem zjistila, které organizace poskytující sociální péči či službu mají uvedeny výroční zprávy na svých webových stránkách a které nikoliv. Tímto předvýzkumem se zúžil okruh organizací poskytující sociální péči či služby, na kterých lze provést obsahovou analýzu. Porovnání využití sociálních inovací jsem chtěla aplikovat v jednom daném roce, proto jsem zjistila, kterou výroční zprávu uvádějí organizace poskytující sociální péči či službu jako poslední. Protože většině organizacím poskytující sociální péči či službu chyběla na webových stránkách dané organizace výroční zpráva z roku 2014,

rozhadla jsem se tedy zkoumat výroční zprávy z roku 2013, které měly uvedeny všechny organizace, které jsem si označila v předvýzkumu.

Metoda obsahové analýzy je podle Surynka (1999) využívána k vyhodnocování obsahu různých dokumentů a je využitelná v kvantitativním i v kvalitativním výzkumu.

Případová studie je podle Hendla (2008), ale také podle Creswella (2013) výzkum kvalitativní a je to rozbor stavu například institucí, organizací, ale také jedinců a společnosti. Rozbor je následně analyzován. Protože je případová studie prováděna v rámci kvalitativního výzkumu, zaměřila jsem se pouze na projekty, kde lze očekávat zavedení sociální inovace. Vzhledem k zaměření předmětu práce nebyly brány v úvahu finanční aspekty zavedení sociálních inovací.

Seznam organizací poskytující sociální péči či službu jsem vyhledala v Portálu sociální péče ve městě Brně, z tohoto seznamu jsem vyselektovala deset organizací, které na svých webových stránkách uvedly výroční zprávu z roku 2013. Konkrétně se jednalo o organizace Agapo, Armáda spásy, Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace, Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Bílý kruh bezpečí, Podané ruce, Lotos, Klára pomáhá, Persefona a organizace Práh, které mají sídlo v Brně. Rozsah souboru je tedy (n=10). Výběr organizací byl účelový, tudíž nepravděpodobnostní, proto zde nebyla řešena reprezentativita. Vlastní průzkum byl proveden v říjnu roku 2015. Předmětem šetření bylo využívání sociálních inovací organizacemi poskytující sociální péči a službu.

I když se v kvalitativním výzkumu nepoužívají žádné metriky, přesto je možné využít kvantitativní přístup pro analýzu dat. Data analyzuji pomocí četností, absolutních a relativních, abych mohla procentuálně vyjádřit zastoupení jednotlivých organizací poskytující sociální službu u dané otázky. Četnosti jsou vyjádřeny absolutně a relativně, relativně znamená, že jsou hodnoty procentuálně zastoupeny. Relativní četnost (p) vypočítám ze vzorce:

$$p = \frac{n}{\sum n}$$

Pro procentuální výsledek relativní četnosti vynásobíme výsledek 100.

V souvislosti s metodikou práce a provedení vlastního šetření se stanovily výzkumné otázky. Podle Punche (2008) jsou koncepty a otázky rozděleny do následujících pěti úrovní.

1. výzkumná oblast,
2. výzkumné téma,
3. obecné výzkumné otázky,
4. specifické výzkumné otázky,
5. otázky při sběru dat.

Výzkumná oblast byla v této práci specifikována na sociální inovace v organizacích poskytující sociální služby. Dále bylo určeno výzkumné téma, a to porovnání využití sociálních inovací organizacemi poskytující sociální službu. Jako dalším bodem byla určena obecná výzkumná otázka a posléze specifické výzkumné otázky. Obecná výzkumná otázka zní: Využívají organizace poskytující sociální péči a služby sociální inovace? Specifické otázky jsou zvoleny dvě, a to:

1. Jaké sociální inovace vytvářené organizacemi poskytující sociální péči a služby jsou nejvíce využívány?
2. Na které uživatele nejčastěji cílí sociální inovace organizace poskytující sociální péči a služby?
3. Došlo k zavedení sociální inovace v roce 2013?
4. Které sociální inovace to byly?
5. Plánují zavést sociální inovace?

4.1. Zákon o sociálních službách

Všechny organizace zabývající se sociální péčí se musí řídit Zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a také pod ním musejí být zaregistrováni. Tento zákon nabyl právní účinnosti k 1. 1. 2007. Hlavním cílem zákona je podpora průběhu společenského začlenění a sociální pospolitost společnosti. Pomoc poskytovaná organizacemi se sociální službou má pět vlastností:

1. dostupná,
2. efektivní,
3. bezpečná,
4. hospodárná,
5. kvalitní.

Tyto vlastnosti jsou záměrem zákona o sociálních službách (Sokol, Trefilová, 2008).

Předmět zákona

Zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách je upraveno následující:

- poskytnutí pomoci osobám ve špatné sociální situaci:
 1. sociálními službami,
 2. finančními příspěvky na péči;
- sociální služby;
- registraci, čili nutné podmínky pro to, aby sociální organizace dostala oprávnění k poskytování sociální služby;
- činnosti, které je zapotřebí dodržovat u každé sociální služby;
- působnost veřejné správy;
- inspekci poskytovaných služeb;
- správní delikty;
- kvalifikaci budoucích sociálních pracovníků;
- financování sociálně zaměřených služeb (Sokol, Trefilová, 2008, s.58-59)

5 Výsledky

Bakalářská práce je zaměřena na využití sociálních inovací organizacemi poskytující sociální péči, a proto jsou v praktické části nastíněny charakteristiky jednotlivých organizací poskytující sociální péči a jejich poskytované sociální služby.

Analýza dokumentu výročních zpráv

Pro vyhodnocení dat obsažených ve výročních zprávách z roku 2013 organizací poskytující sociální péči a službu bylo využito kódování. V průběhu analýzy dokumentů jsem zjistila, že v ani jedné výroční zprávě z 10 zkoumaných organizací poskytující sociální péči a službu není uveden pojem sociální inovace. Ve výročních zprávách jsem vyhledávala větné úseky významné pro zodpovězení výzkumných otázek. Následně se ve větných úsecích hledalo abstraktní vyjádření pro sledovaný jev, aby se docílilo konceptualizace. Na základě pojmenovaných jevů se vytvářely obecnější kategorie pro tyto jevy. Pro kategorie byly stanoveny kódy. Kódováním se zjišťují informace důležité pro zodpovězené výzkumné otázky. Kódování představuje nástroj pro seskupování dat a informací (Hendl, 2008). Rovněž byla sledována dimenzionalizace, využívalo se tedy otevřené kódování, čímž se vytvářejí pojmy (Hendl, 2008).

5.1. Armáda spásy

Armáda spásy je celosvětová organizace, která je součástí křesťanské církve a působí v několika městech a to v Brně, Praze, Ostravě, Havířově, Krnově, Opavě a dalších. Armáda spásy se řídí svým mottem: „*Srdce bohu, ruce lidem*“ a vychází ze svého misijního prohlášení „*Armáda spásy, jako mezinárodní hnutí, je součástí všeobecné křesťanské církve. Její poselství je založeno na bibli. Její služba je motivována láskou k Bohu. Jejím posláním je kázat evangelium, dobrou zprávu o Ježíši Kristu, a v jeho jménu naplňovat lidské potřeby bez jakékoli diskriminace.*“ (Armáda spásy, 2013, s. 1). Tato organizace se skládá z dobrovolníků, mnoha sponzorů a partnerů, mezi které

patří například Intersport, Avon, Nadace divoké husy a další (Major Mike Stannett, str 3). V brněnské Armádě spásy jsou následující centra, Centrum sociálních služeb Josefa Korbela, centrum pro děti a mládež, tedy Sbor a komunitní centrum Staňkova, dalším centrem ve městě Brně je Komunitní centrum Dživipen a posledním poskytovaným centrem je Nízkoprahové centrum pro děti a mládež Jonáš.

Historie Armády spásy

Za vznikem Armáda spásy stojí William Booth, který ve Velké Británii roku 1865 tuto organizaci založil. Dříve však tento název nevlastnila, ale jmenovala se „*Křesťanská misie*“, až v roce 1878 dostala tato organizace dnešní název Armáda spásy. V roce 1888 se zakladatel rozhodl pro vznik první noclehárny pro lidi bez domova a to také uskutečnil. V Československu byla tato organizace se sociální péčí založena v roce 1919 a tímto rokem také začala pomáhat lidem. V letech 1939 až 1945 bylo fungování Armády spásy přerušeno kvůli komunistickému režimu a dále byla činnost obnovena až v roce 1990 (Armáda spásy ČR, 2006).

Sbor a komunitní centrum Staňkova

Sbor a centrum Staňkova je centrum, ve kterém je zřízeno NZDM Lavina, tedy nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které bylo založeno v létě roku 2007. V centru Staňkova byly programy dětem poskytovány už od roku 1991. Od roku 2004 po rok 2006 probíhala v budově centra Staňkova velká rekonstrukce a centrum bylo opět otevřeno v roce 2007. Stejněho roku byla podána žádost na Ministerstvo práce a sociálních věcí a to z důvodu registrace centra jako nízkoprahového zařízení pro děti a mládež. V roce 2009 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež změnilo svůj název na Nízkoprahový klub Lavina (Armáda spásy, 2013).

Komunitní centrum Dživipen

V tomto centru je umístěn klub Dživipen, který je cílen dětem a mládeži v letech 6 až 14, které jsou ohroženy špatnou sociální situací. Klub Dživipen pořádá mnoho akcí a aktivit pro děti a mládež, jsou to například výlet do westernového městečka, výlety do ZOO, účast na netradiční akci Bezpečnáda, která se konala na Kraví hoře a cílem bylo ukázat dětem zásahy policie, hasičů a podobně. V klubu je nabízeno mnoho služeb a to sociálně terapeutická činnost, výchovná, vzdělávací a aktivizační činnost dále zprostředkování kontaktu se společností a poslední pomoc při uplatňování práv (Armáda spásy, 2013).

Centrum sociálních služeb Josefa Korbela

Centrum Josefa Korbela poskytuje pomoc lidem bez domova a to ať jsou v jakékoliv životní situaci. V tomto centru jsou registrovány azylové domy Mlýnská a Staňkova. Azylový dům Mlýnská poskytuje pomoc jednotlivcům a cílem je dosáhnout lidem bez domova začlenění do společnosti. Azylový dům Staňkova naopak pomáhá rodinám s dětmi bez domova a to možností ubytování až na jeden rok. Dále je zde registrováno nízkoprahové denní centrum, které umožňuje lidem bez přístřeší využít hygienická zařízení, základní stravování a další základní prostředky pro uspokojení životních potřeb. Noclehárna je přístupná od šesti hodin večerních do osmi hodin ranních a poskytuje základní stravování, toaletu, sprchu a lůžko, v noclehárně je omezený počet míst pro ženy a muže bez přístřeší. Prevence bezdomovectví je další registrovaná služba centra Josefa Korbela, která poskytuje poradenství lidem ve špatné sociální situaci a zamezit tomu, aby tito lidé přišli o přístřeší. Poslední službou poskytovanou centrem J.K. je terénní program, který nabízí podporu lidem bez přístřeší, a kteří chtějí tuto situaci nějak řešit (Armáda spásy, 2013).

Centrum mládeže Jonáš

Centrum Jonáš sídlí v Brně Bystřci a poskytuje pomoc dětem a mládeži ve věku 8 až 20 let, mezi poskytované služby patří poradenství, duchovní porozumění atd. Cílem je zamezit sociálnímu vyloučení dětem a mládeži a také vytvořit dobré vztahy mezi dětmi a dospělými. K dosažení cíle využívá centrum různých vzdělávacích,

výchovných a také volnočasových aktivit, například kulečnick a ping pong. Mezi vzdělávací programy patří doučování a opakování. Dále centrum Jonáš uskutečňuje mimořádné akce, mezi které patří koncerty, turnaje a podobně (Armáda spásy, 2013).

Analýza dokumentu - výroční zpráva

Armáda spásy v roce 2013 uvedla v jednotlivých centrech sídlících v Brně následující sociální inovace:

- prevence bezdomovectví, je to registrace nové sociální služby, tedy sociální inovace, která je cílena na občany bez domova (Armáda spásy,2013);
- zlepšení standardu hygieny ve Sboru a komunitním centru Staňkova (Armády spásy, 2013).

Sociální inovace prevence bezdomovectví je zaměřena na občany bez domova, druhá sociální inovace, tedy zlepšení standardu hygieny je zaměřena na děti a mládež.

Zda Armáda spásy plánuje sociální inovace do následujících let nelze posoudit, z důvodu chybějící výroční zprávy z roku 2014, kde by byly uvedeny plánované projekty pro rok 2015.

Tab. 2 Dimenzionalizace sociální inovace prevence bezdomovectví

Kategorie	Úkon	Cílová skupina
Prevence bezdomovectví	Registrace	Občané bez domova

Zdroj: vlastní práce

Tab. 3 Dimenzionalizace sociální inovace zlepšení hygieny

Kategorie	Úkon	Cílová skupina
Hygiena	Zlepšení	Děti a mládež

Zdroj: vlastní práce

V tabulce 2 vidíme, že první sociální inovace byla registrace nové služby, tedy kategorie prevence bezdomovectví, kterou Armáda spásy ještě neposkytovala a můžeme tedy říci, že vytvořená inovace bude mít kladný dopad. Tato sociální inovace je zaměřena na občany bez domova. V tabulce 3 je kategorie rozšířena na úkon a cílovou skupinu. Úkon je zde zlepšení, je to tedy také sociální inovace ve formě zlepšení něčeho již stávajícího, tato inovace je cílena na děti a mládež.

5.2. Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace

Centrum sociálních služeb vzniklo v roce 2000 a to přeměnou Městského ústavu sociálních služeb. Tento původní ústav poskytoval všechny sociální služby, které byly zřizovány Magistrátem města Brna. Poskytované služby Centrum sociálních služeb stále poskytuje ovšem krom domovů pro seniory. Centrum sociálních služeb je příspěvková organizace tedy forma veřejného ústavu. Pod Centrem sociálních služeb je zaštitěno mnoho sociálních pracovišť, které poskytují sociální péči a pomoc. Pomoc je založena na individuálním přístupu k obyvatelům města Brna, kteří se ocitli v nepříznivých podmínkách a situacích. Tato příspěvková organizace nabízí 25 sociálních služeb z toho 22 je registrovaných pod zákonem o sociálních službách a zbývající 3 jsou registrovány pod zákonem o sociálně-právní ochraně dětí (Centrum sociálních služeb, 2014, str 3.).

Denní stacionář Domino

Stacionář Domino je cílen lidem od 16 – 64 let s poruchami autismu, mentálním postižením a epilepsií. Cílem denního stacionáře Domino je začlenit uživatele do situací běžného života, například ježdění městskou hromadnou dopravou, dále kontakt se společenskými akcemi jako jsou výstavy, divadlo, kino, ale také návštěva cukráren a obchodů. V Domínu si také osvojují každodenní důležité činnosti a učí se samostatnosti při těchto aktivitách jako je hygiena, převlékání a další. Jako nejdůležitější cíl stacionář považuje rozvoj a podporu komunikace a to metodou poslechu písni, pohádek a také pomocí dramatizace (Centrum sociálních služeb, 2013).

Domov pro osoby se zdravotním postižením Gaudium, Nojmánek, Srdíčko a Tereza

Všechny čtyři domovy jsou určeny pro osoby se zdravotním postižením a poskytují služby s denním, týdenním a celoročním provozem. Domov Gaudium, Nojmánek a Srdíčko jsou určeny pro uživatele ve věku od 16 – 64 let, domov Tereza poskytuje

služby cílové skupině od 6 – 45 let. Cíl mají tyto domovy stejný a to začlenit uživatele do běžného života (Centrum sociálních služeb, 2013).

Domov pro matky s dětmi Společná cesta a Zvonek

Domovy poskytují pomoc těhotným zletilým ženám nebo matkám s dětmi ve formě ubytování a podpory. Domov Společná cesta má za cílovou skupinu ženy s dětmi do 18 let a domov Zvonek ženy s maximálně dvěma dětmi do 5 let. Domovy mají za cíl naučit uživatelky hospodařit s finančními prostředky a pomoci jim nalézt vhodné ubytování, také ale tato služba pomáhá ženám v hledání zaměstnání a v přijímání odpovědnosti za danou situaci. Ženám, kterým tato pomoc nemůže být poskytnuta jsou ženy jiné národnosti, které nemluví českým jazykem a dále ženám, které trpí hluchotou a slepotou a ženám negramotným (Centrum sociálních služeb, 2013).

Manželské a rodinné poradny

Centrum sociální péče také poskytuje manželské a rodinné poradny, jsou celkem čtyři a sídlí na ulici Starobrněnská, Buzkova, Bratislavská a Táborská. Tyto poradny nabízejí pomoc při špatné rodinné či vztahové komunikaci a také pomoc uživatelům nacházejících se v negativní životní situaci. Osoby, pro které není tato služba cílena jsou lidé užívající drogy či alkohol, osoby s agresivním chováním (Centrum sociálních služeb, 2013).

Dům sociální prevence

V tomto domě je umístěna jak noclehárna, tak azylový dům. Noclehárna slouží k poskytnutí přístřeší lidem, kteří o něj přišli a z tohoto důvodu se ocitli ve špatné životní situaci, kterou nezvládají sami řešit. Těmto osobám je poskytnuto přenocování a podmínky pro základní osobní hygienu. Noclehárna je cílena osobám, které dovršily 18 let a starším. Azylový dům, který také sídlí v domě sociální prevence, poskytuje pomoc lidem bez přístřeší a pomáhá těmto uživatelům nalézt vhodné bydlení a zaměstnání (Centrum sociálních služeb, 2013).

Azylový dům

Azylový dům nabízí ubytování, stravování a možnost základní hygieny uživatelům, kteří ztratili střechu nad hlavou. Cílem azylového domu je pomoc uživatelům při hledání bydlení, pomoc osobám bez přístřeší hospodařit s finančními prostředky a také orientovat se na úřadech. Cílem je také podpořit uživatele v kontaktu s vnější společností a podobně (Centrum sociálních služeb, 2013).

Krizové centrum pro děti a dospívající

Krizové centrum je zde pro děti a dospívající, kteří nemají kolem sebe nikoho, kdo by jim naslouchal, případně pomohl v nějaké životní situaci. Sociální pracovníci, kteří v krizovém centru pracují dětem a dospívajícím naslouchají a pomáhají při nečekané a negativní životní situaci s kterou se uživatelé setkali. Centrum je cíleno uživatelům do 18-ti let a poskytuje také psychologickou diagnostiku a možnost využít nabízená lůžka těm, kteří se ocitli v dlouhodobé a negativní životní situaci. Částí uživatelé krizového centra jsou děti fyzicky a psychicky týrané a také sexuálně zneužívané. Cílem centra je pokusit se vyrovnat s negativní životní situací a zapojit se do běžného života (Centrum sociálních služeb, 2013).

Zařízení pro výkon pěstounské péče

Tato zařízení pro výkon pěstounské péče jsou dvě se sídly na ulici Lerchova a Myslivecká. Obě zařízení jsou určena pro děti, které jsou v pěstounské péči. Poskytovaná pomoc a péče je pro děti od útlého dětství až do dovršení plnoletosti, pokud ovšem uživatel studuje vysokou školu, potom je hranice až u 26. Roku (Centrum sociálních služeb, 2013).

Středisko osobní hygieny

Středisko osobní hygieny sídlí na ulici Křenová a je určeno osobám starším 18-ti let, které jsou ve špatné životní situaci. Toto středisko slouží k zamezení šíření kožních

onemocnění a je otevřeno od pondělí do pátku v určitých hodinách. Uživatelé mohou využít dvou sprch a odpočinkové místnosti. Přístup do střediska ovšem není bezbariérový (Centrum sociálních služeb, 2013).

Analýza dokumentu - výroční zpráva

Centrum sociálních služeb, příspěvková organizace zavedla sociální inovace v roce 2013 a to následující sociální inovace:

- využití nepotřebného jídla pro občany bez domova, tato inovace spočívá v poskytování nespotřebovaného nebo zbylého jídla v provozovnách veřejného stravování (Centrum sociálních služeb, 2013).

Sociální inovace je zaměřena na občany bez domova. Na konci roku 2013 bylo zahrnuto do projektu sociální inovace 7 provozoven a bylo vydáno přes 40 000 porcí jídla.

Tab. 4 Dimenzionalizace sociální inovace využití nepotřebného jídla

Kategorie	Způsob	Cílová skupina
Využití nepotřebného jídla	Veřejné stravování	Občané bez domova

Zdroj: vlastní práce

Sociální inovace realizovaná Centrem sociálních služeb, příspěvkové organizace je zavedena způsobem veřejného stravování a cílovou skupinou pro tuto sociální inovace jsou občané bez domova, toto jsem zjistila pomocí dimenzionalizace.

5.3. Agapo

Agapo je nezisková organizace, které vznikla v roce 2004 a jejím cílem je pomáhat lidem se zdravotním postižením, nebo lidem sociálně znevýhodněným a to způsobem najít takto znevýhodněným obyvatelům města Brna zaměstnání. V roce založení se organizace stala členem České unie pro podporované zaměstnávání (Agapo, 2013, s. 8).

Analýza dokumentu - výroční zpráva

Nezisková organizace Agapo v roce 2013 realizovala několik sociálních inovací, jsou následující:

- podporované zaměstnání, tato sociální inovace pomáhá připravit občany s handicapem na budoucí zaměstnání, těmto lidem také umožňuje asistenci na pracovišti;
- tranzitní program, je to program, který umožňuje pracovní praxi žákům speciálních škol (Agapo, 2013).

Nezisková organizace Agapo své sociální inovace zaměřila na občany s handicapem a také děti a mládež. Obě cílové skupiny podporuje v oblasti zaměstnání.

Tab. 5 Dimenzionalizace sociální inovace podporované zaměstnání

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Zaměstnání	Podpora	Občané s handicapem

Zdroj: vlastní práce

Pomocí dimenzionalizace jsem rozvinula kategorii na zaměření a cílovou skupinu sociální inovace realizované neziskovou organizací Agapo. Organizace zavedla sociální inovaci zaměřenou na podporu a to zaměstnání. Cílovou skupinou pro tuto inovaci jsou občané s handicapem.

Tab. 6 Dimenzionalizace sociální inovace tranzitní program

Kategorie	Druh	Cílová skupina
Program	Tranzitní	Děti a mládež

Zdroj: vlastní práce

Druhou sociální inovací neziskové organizace Agapo je tranzitní program, který jsem opět pomocí dimenzionalizace rozdělila na druh a cílovou skupinu. Program je podle dimenzí druhem tranzitním, tedy přechodným. Cílová skupina pro tento tranzitní program jsou děti a mládež.

5.4. Sdružení občanů zabývajících se emigrant

Sdružení občanů zabývajících se emigranty neboli SOZE vzniklo v roce 1990 skrze velké počty uprchlíků přicházejících do Československa. Oficiálně zaregistrováno bylo o dva roky později Ministerstvem vnitra. SOZE je nevládní nezisková organizace, která poskytuje pomoc cizincům a uprchlíkům, kteří emigrují do České republiky. Nabízí bezplatné poradenství ve třech oblastech a to psychologické poradenství, právní a také sociální. Sociální poradenství sdružení poskytuje od roku 2007, kdy bylo zaregistrováno dle zákona č.108/2006 Sb. o sociálních službách. SOZE také nabízí realizaci volnočasových aktivit a vzdělávací programy. Poskytování pomoci je na základě organizovaných seminářů a národních kulturních večerů. Cílem tohoto sdružení je odbourat xenofobii mezi cizinci a místními obyvateli (SOZE, 2013, s.2).

Mezi služby poskytované Sdružením občanů zabývajících se emigranty patří:

- Čeština pro cizince
- Azylový dům
- Doučování dětí
- Multinárodní klub SVĚT
- Pracovní místo na zkoušku

Služba azylového domu nabízí cizincům možnost ubytování do doby, než je uživateli uděleno výjezdní vízum, tato doba nesmí přesáhnout dva roky. Dále nabízí možnost hygieny, využívání kuchyně a pomoc při jednání s úřady, hledání vhodného zaměstnání, bydlení atd.

Analýza dokumentu - výroční zpráva

Sdružení občanů zabývajících se emigranty také v roce 2013 uskutečnila realizaci sociální inovace:

- podpora nezaměstnaných emigrantů v letech od 17 do 25 let, oficiální název projektu je Projekt Velux (SOZE, 2013).

Sociální inovace realizovaná Sdružením občanů zabývajících se emigranty je zaměřena na mladé emigranty.

Tab. 7 Dimenzionalizace sociální inovace projekt Velux

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Projekt Velux	Podpora	Děti a mládež

Zdroj: vlastní práce

V tabulce 7 je rozšíření kategorie na zaměření a cílovou skupinu. Cílovou skupinou jsou zde děti a mládež a zaměření realizované sociální inovace je na podporu.

5.5. Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je organizace, která vznikla v roce 1991 a poskytuje pomoc lidem, kteří byli svědky, nebo dokonce sami spáchali trestný čin, pomocí psychologického a sociálně právního poradenství. Dále také poskytuje právní informace a krátkodobou podpůrnou terapii. Bílý kruh bezpečí nabízí devět poraden po celé České republice a tři pracoviště. V Brně se nachází jedna z devíti poraden a také terapeutický program. Bílý kruh bezpečí má registrované tři sociální služby. První registrovanou službou je Odborné sociální poradenství, které je určeno osobám, které se dostali nebo jsou ohroženy nepříznivou sociální situací kvůli spáchání trestného činu. Cílem této služby je vyřešit nepříznivou životní situaci uživatelů a zamezit jejich sociálnímu vyloučení. Hlavní cílovou skupinou této služby jsou oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, oběti obchodu s lidmi a také osoby v krizi. Druhou registrovanou sociální službou je Intervenční centrum, které poskytuje odbornou pomoc obětem domácího násilí. Cílovou skupinou jsou oběti domácího násilí starší 16-ti let. Poslední registrovanou sociální službou je Telefonická krizová pomoc, která slouží osobám v ohrožení života v důsledku trestného činu nebo obětem domácího násilí. Cílová skupina není omezena věkem (Bílý kruh bezpečí, 2013).

Analýza dokumentu – výroční zpráva

Organizace Bílý kruh bezpečí v roce 2013 zrealizovala sociální inovaci s názvem:

- KRUH bezpečí, projekt, který poskytoval pomoc obětem trestného činu (Bílý kruh bezpečí, 2013).

Sociální inovace Bílého kruhu bezpečí se zaměřila na zranitelné oběti trestných činů. Tento projekt byl plánován na třicet měsíců, tedy od roku 2013 do 30. června 2015. Projekt KRUH bezpečí poskytoval krátkodobé terapie ve všech krajích České republiky.

Tab. 8 Dimenzionalizace sociální inovace KRUH bezpečí

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Projekt KRUH bezpečí	Podpora	Oběti trestných činů

Zdroj: vlastní práce

V tabulce 8 je rozvinuta kategorie na zaměření a cílovou skupinu, zaměření je u sociální inovace KRUH bezpečí na podporu a cílovou skupinou jsou zde oběti trestných činů, kterým je podpora poskytována.

5.6. *Lotos*

Lotos je organizace, která poskytuje pomoc lidem se závislostí na alkoholu a také těm, kteří se kvůli této závislosti ocitli v tíživé životní situaci. Tato organizace vznikla v roce 2003 jako občanské sdružení Lotos Brno. Rok po vzniku organizace Lotos byly zprovozněny Byty na půl cesty, které byly vytvořeny pro muže, kteří měli problémy s alkoholem, postupem času, se tato služba ověřila a vznikly tedy i Byty na půl cesty pro ženy se stejným problémem s návykovou látkou. Od vzniku organizace Lotos bylo založeno několik sociálních služeb, v nynější době fungují čtyři sociální služby, které pomáhají lidem závislým na alkoholu a to Pobytový doléčovací program, Centrum poradenství a prevence, Psychologické poradenství a Podpůrné skupiny. Pobytový doléčovací program je rozdělen pro muže a ženy, jeho cílem je odbourat závislost na alkoholu svých klientů pomocí terapií a zapojit je do samostatného života bez potřeby alkoholu. Podmínkou pro přijetí do Pobytového doléčovacího programu je věk, klienti musejí být starší 18-ti let. Centrum poradenství a prevence pomáhá lidem, kteří byli v minulosti závislí na alkoholu najít vhodné zaměstnání, bydlení, ale také vypořádání se s případnými dluhy. Psychologické poradenství nabízí svoji pomoc lidem závislým na alkoholu, ale také jejich blízkým osobám, protože závislost na alkoholu může narušit mnoho mezilidských vztahů a zejména rodinných. Poslední sociální službou nabízenou organizací Lotos jsou Podpůrné skupiny, tyto skupiny mají za cíl dlouhodobě udržet klienty abstinovat pomocí terapeutických sezení a diskusí se stejně nemocnými klienty. Podmínkou účasti Podpůrné skupiny je momentální střízlivost (Lotos, 2013).

Analýza dokumentu – výroční zpráva

Organizace Lotos uvedla v roce 2013 následující sociální inovaci:

- individuální poradenství pro osoby závislé na alkoholu a pro jejich blízké (Lotos, 2013).

Sociální inovace individuální poradenství poskytuje zdarma ambulantní psychologické poradenství lidem závislým na alkoholu, ale také jejich blízkým osobám. Tato sociální inovace organizace Lotos pomáhá svým klientům aktivně řešit jejich problémy s alkoholem pomocí terapií.

Tab. 9 Dimenzionalizace sociální inovace individuální poradenství

Kategorie	Druh	Cílová skupina
Poradenství	Individuální	Lidé závislí na alkoholu

Zdroj: vlastní práce

Tabulka 9 znázorňuje dimenzionalizace sociální inovace s názvem individuální poradenství. V tomto případě jsem kategorii poradenství rozšířila o druh a cílovou skupinu. Druh poradenství je zde individuální a cílovou skupinou jsou lidé se závislostí na alkoholu.

5.7. Klára pomáhá

Klára pomáhá je organizace, která nabízí individuální pomoc pracovníků s vlastní zkušeností lidem, kteří dlouhodobě o někoho pečují, především o člena rodiny. Pomoc je možné nabídnout telefonicky či osobně na místech vyhovujících pečujícím osobám. Tuto organizaci založila žena v roce 2012, která dlouhodobě pečovala o svoji nemocnou dceru. Organizace Klára pomáhá nabízí také poradenství v různých oblastech, které souvisejí s dlouhodobým pečováním o blízké osoby, například vyřizování sociálních dávek, nalezení způsobu, jak vystačit s malým obnosem peněz, dále pomáhá nalézt vhodné zaměstnání pečujícím osobám a také radí jak správně uplatnit práva zdravotně znevýhodněné osoby, v první řadě nabízí organizace Klára pomáhá psychologickou pomoc dlouhodobě pečujícím osobám a pozůstalým. V Jihomoravském kraji je Klára pomáhá jediná organizace, která se zabývá osobami pečujícími o zdravotně znevýhodněné Klára pomáhá, 2013).

Analýza dokumentu – výroční zpráva

Organizace Klára pomáhá v roce 2013 zrealizovala několik sociálních inovací jimiž jsou:

- první pomoc pro pečující, tato sociální inovace spočívá v tom, že poskytuje individuální pomoc lidem, kteří dlouhodobě pečují o blízké osoby;
- podpora, tato sociální inovace poskytuje spolupráci pojišťovny s organizací Klára pomáhá a nabízí individuální pomoc klientům spolupracující pojišťovny, kteří se dlouhodobě léčí;
- pošli hru a hračku, je sociální inovace, která recykluje použité hry a hračky a tímto šetří finance na pořizování hraček nových;
- doprovodím Vás je poslední sociální inovací zrealizovanou v roce 2013 organizací Klára pomáhá, sociální inovace Doprovodím Vás spočívá v pomoci, a to doprovodu dlouhodobě pečujících osob o své blízké, na potřebné úřady (Klára pomáhá, 2013).

Tab. 10 Dimenzionalizace sociální inovace první pomoc pro pečující

Kategorie	Druh	Cílová skupina
Pomoc	Individuální	Pečující osoby

Zdroj: vlastní práce

Tabulka 10 znázorňuje dimenzionalizaci první sociální inovace organizace Klára pomáhá. Zde je kategorie rozšířena o druh a cílovou skupinu. Cílovou skupinou jsou zde pečující osoby, na které se organizace Klára pomáhá zaměřuje, tudíž je pro ně vytvořena také tato sociální inovace.

Tab. 11 Dimenzionalizace sociální inovace podpora

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Podpora	Spolupráce	Klienti pojišťovny

Zdroj: vlastní práce

Následující tabulka se týká druhé sociální inovace s názvem Podpora, která je zaměřena na spolupráci pojišťovny s organizací Klára pomáhá, kategorie je tedy rozšířena o zaměření a cílovou skupinu.

Tab. 12 Dimenzionalizace sociální inovace pošli hru a hračku

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Recyklace	Pomoc	Děti

Zdroj: vlastní práce

Další sociální inovací poskytovanou organizací Klára pomáhá je inovace Pošli hru a hračku. Dimenzionalizace této sociální inovace je tedy znázorněna v tabulce 12. Kategorie je rozšířena o zaměření, kterým je recyklace starých a použitých hraček a cílovou skupinou, pro kterou je sociální inovace vytvořena jsou děti.

Tab. 13 Dimenzionalizace sociální inovace doprovodíme Vás

Kategorie	Druh	Cílová skupina
Doprovod	Podpora	Pečující osoby

Zdroj: vlastní práce

Poslední tabulkou týkající se sociálních inovací organizace Klára pomáhá je tabulka 13, ve které je dimenzionalizace sociální inovace doprovodíme Vás. V této tabulce je kategorie rozšířena o druh, kterým je podpora a cílovou skupinu, kterou jsou pečující osoby.

5.8. *Persefona*

Organizace Persefona, která poskytuje odbornou pomoc obětem domácího násilí a sexuálního zneužívání, vznikla v roce 2007. Poskytovaná pomoc organizace Persefona je ve třech dimenzích, je to psychologická pomoc, právní a také sociální pomoc. Persefona neposkytuje pomoc pouze obětem domácího násilí a sexuálního zneužívání, ale také násilníkům, kteří neovládají svoje agresivní chování, těmto klientům je poskytována pomoc ve formě terapií. Organizace Persefona má jasnou vizi, a to, aby společnost v níž žijeme, byla ohleduplná ke svému okolí, lidé aby byli vědomi svých činů a násilí, aby bylo bráno jako nástroj, který při komunikaci nefunguje. Těchto vizí organizace Persefona dosahuje různými programy, například vzdělávacím, který organizace považuje za klíčovou aktivitu a poskytováním odborného poradenství. Mezi poskytované služby organizací Persefona patří také socioterapie, pracovníci organizace doprovázejí své klienty na úřady, poskytují právní pomoc, jak už jsem zmiňovala výše, tudíž zastupují své klienty u soudu a poskytují také terénní výjezdy za klientem (Persefona, 2013).

Analýza dokumentu – výroční zpráva

Sociální inovace organizace Persefona v roce 2013 se nazývá:

- přijdeme až k Vám 2, tato sociální inovace spočívá ve zlepšení dostupnosti služeb obětem domácího násilí a sexuálního zneužívání (Persefona, 2013).

Tab. 14 Dimenzionalizace sociální inovace přijdeme až k Vám 2

Kategorie	Zaměření	Cílová skupina
Dostupnost služeb	Zlepšení	Oběti domácího násilí a sexuálního zneužívání

Zdroj: vlastní práce

Tabulka 14 znázorňuje dimenzionalizaci sociální inovace organizace Persefony s názvem přijdeme až k Vám 2. Kategorie této sociální inovace je rozšířena o zaměření, kterým je zlepšení a o cílovou skupinu, kterou jsou oběti domácího násilí a sexuálního zneužívání.

5.9. Práh

Organizace Práh nabízí pomoc lidem, kteří trpí duševní poruchou a bydlí ve městě Brně nebo okolí. Cílem organizace Práh je v naplňování snů a přání svých uživatelů. Snem každého uživatele organizace Práh je samostatně bydlet, najít vhodné zaměstnání, vzdělávat se a mnoho dalších. Organizace využívá svých šesti zaregistrovaných služeb, kterými pomáhá uživatelům splnit výše zmíněné sny, je to odborné sociální poradenství, sociální rehabilitace, chráněné bydlení, podpora samostatného bydlení, centrum denních služeb a sociálně terapeutické dílny, mezi tyto dílny patří Café Práh, dále rukodělná dílna a Trojlístek. Sociální poradenství Přes Práh poskytuje pomoc klientům při řešení nepříznivých sociálních situací, například při ztrátě bydlení, při hledání zaměstnání, při neschopnosti navázat sociální vztah a mnoho dalších situací. Sociální rehabilitace pomáhá klientům, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci v důsledku ztráty partnera či přátel, dále pomáhá klientům při hledání zaměstnání a další. Sociální rehabilitace se zaměří na konkrétní oblast, kterou chce klient zlepšit. Následně probíhají praktické nácviky krok za krokem, těmito praktickými nácviky si klient jednotlivé kroky zkouší a později je schopný využít je v reálném životě. Chráněné bydlení slouží uživatelům jako nácvik samostatného bydlení, uživatelé si zvykají na fungování domácnosti s podporou pracovníka organizace

Práh. Další sociální službou poskytovanou organizací Práh je Podpora samostatného bydlení, tato služba pomáhá svým klientům k soběstačnosti a k samostatnému bydlení ve vyhovujících podmínkách opět za pomoci sociálního pracovníka. Centrum denních služeb, je služba, která poskytuje lidem s psychotickým onemocněním bezpečné zázemí, ve kterém mohou navazovat nové společenské vztahy a tímto se učí začleňovat do běžného života. Poslední sociální službou poskytovanou organizací Práh jsou Sociálně terapeutické dílny, tyto dílny umožňují svým klientům rozvíjet ruční práce, učit je pracovním návykům díky pravidelnému režimu a popřípadě získat místo na trhu. Poskytované sociální služby jsou cílené duševně nemocným lidem ve věku od 18 – 64 let (Práh, 2013).

Analýza dokumentu – výroční zpráva

Organizace Práh v roce 2013 zrealizovala následující sociální inovaci:

- psychiatricko-psychologická poradna, tato sociální inovace byla spojena se Dny duševního zdraví a byla cílena pro veřejnost. Poradnu vedlo několik psychiatrů a psychologů (Práh, 2013).

Tab. 15 Dimenzionalizace sociální inovace psychiatricko - psychologická poradna

Kategorie	Druh	Cílová skupina
Poradna	Psychiatricko-psychologická	Veřejnost

Zdroj: vlastní práce

Tabulka 15 týkající se sociální inovaci organizace Práh znázorňuje dimenzionalizaci psychiatricko-psychologické poradny. Vidíme, že kategorie poradna je rozšířena o druh a cílovou skupinu. Druhem poradny je tedy psychiatricko-psychologická a cílovou skupinou je zde veřejnost.

6 Zhrnuté výsledky obsahové analýzy

V této části bakalářské práce jsou vyhodnocena data z výročních zpráv z roku 2013 jednotlivých organizací poskytujících sociální péči a službu.

Otázka 1: Zavedla organizace za poslední 3 roky sociální inovaci?

Tab. 16 Vyhodnocené výsledky otázky č. 1

Odpověď	Absolutní	Relativní
	četnost	četnost (%)
Ano	9	100
Ne	0	0
Suma	9	100

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky s výpočty zabývající se otázkou, zda za poslední 3 roky zavedly organizace poskytující sociální péči a služby sociální inovace můžeme vidět, že všechny zkoumané organizace poskytující sociální péči a službu zavedly sociální inovaci. Je tedy 100 % využitelnost sociálních inovací z vybraných organizací. Příčinou jsou stále problémy ve společnosti například velká koncentrace občanů bez domova nebo nevyhovující životní situace ostatních občanů České republiky, závislost na návykových látkách a podobně.

Otázka 2: Ve kterém roce byla sociální inovace vytvořena?

Tab. 17 Rok zavedení inovací

Odpověď	Absolutní Četnost	Relativní četnost (%)
2013	9	100
2014	0	0
2015	0	0
Suma	9	100

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky č. 17 je patrné, že všechny sledované organizace poskytující sociální péči a službu realizovaly své projekty v roce 2013. Zda sociální inovace realizovaly i v následujících letech nemůžeme posoudit, protože tato data nejsou ve výročních zprávách z roku 2013 uvedena.

Otázka 3: Jaká/é sociální inovace to byla/y?

Tab. 18 Sociální inovace vybraných organizací

Odpověď	Absolutní Četnost	Relativní četnost
Prevence bezdomovectví	1	11,11
Podporované zaměstnání	1	11,11
Projekt pro emigranty	1	11,11
Využití nepotřebného jídla	1	11,11
Individuální poradenství	1	11,11
Podpora obětí trestných činů	1	11,11
První pomoc pro pečující	1	11,11
Zlepšení dostupnosti služeb	1	11,11
Psychiatricko-psychologická poradna	1	11,11
Suma	9	100

Zdroj: vlastní výpočty

Otázkou č. 3 jsem zjišťovala, které sociální inovace jednotlivé organizace poskytující sociální péči a službu zavedly. Od každé organizace jsem uváděla pouze jednu sociální inovaci přesto, že některé organizace poskytující sociální péči a služby zavedly několik sociálních inovací, a to z toho důvodu, abychom z četností v tabulce 18 zjistili, že každá sociální inovace je zastoupena pouze jednou zkoumanou organizací. To z toho důvodu, že každá organizace poskytující sociální péči a službu se zaměřuje na odlišné cílové skupiny a podle nich navrhuje a realizuje sociální inovace. Zaměření na cílové skupiny bude následovat v tabulce 19 s otázkou pro jakou skupinu uživatelů je cílena sociální inovace.

Otázka 4: Pro jakou skupinu uživatelů je cílena sociální inovace?

Tab. 19 Cílové skupiny

Odpověď	Absolutní Četnost	Relativní četnost (%)
Lidé bez domova	2	22,22
Děti a mládež	0	0
Rodiny s dětmi	0	0
Lidé s handicapem	1	11,11
Cizinci	1	11,11
Oběti trestných činů	2	22,22
Lidé závislí na alkoholu	1	11,11
Pečující osoby	1	11,11
Veřejnost	1	11,11
Suma	9	100

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky č. 19 můžeme vyčíst cílové skupiny, na které cílí sociální inovace jednotlivé oslovené organizace poskytující sociální péči a službu. Ve dvou případech je 22,22 % zastoupení a to v případě cílení inovace na občany bez domova a oběti trestných činů. Podle policie České republiky (2015) trestné činy stále rostou a bylo tomu tak i v roce 2013, kdy je oproti předešlému roku evidováno mnohem více trestných činů.

Otázka 5: Je v plánu zavedení sociálních inovací do následujících let?

Tab. 20 Vyhodnocené výsledky otázky č. 5

Odpověď	Absolutní Četnost	Relativní četnost (%)
Ano	7	77,77
Ne	0	0
Nevím	2	22,22
Suma	9	100

Zdroj: vlastní výpočty

Poslední otázkou jsem zjišťovala, zda vybrané organizace plánují zavést sociální inovace i do budoucna. Jak můžeme vidět sedm z devíti organizací poskytujících sociální péči a službu plánují zavedení sociálních inovací do budoucna. U dvou zbývajících organizací to nelze posoudit a to z toho důvodu, protože na svých webových stránkách neuvádějí výroční zprávu z roku 2014, z které lze vyčíst tato informace.

7 Diskuse

Následující kapitola je věnována výsledkům obsahové analýzy a odpovědím na výzkumné otázky, které jsou uvedeny v kapitole č. 4. K tomu, aby bylo možné odpovědět na výzkumnou otázku je zapotřebí specifických výzkumných otázek.

Během obsahové analýzy bylo zjištěno, že výraz sociální inovace se neobjevil v žádné z výročních zpráv využitých pro sběr dat, ačkoli prokazatelně u všech organizací poskytujících sociální péči a službu byly sociální inovace zjištěny. Také Müller, Roth a Žák (2010) uvádějí v publikaci Social Dimension of innovation téma sociální inovace za stále diskutované ačkoli dávno využívané.

V kapitole 5 se můžeme přesvědčit o tom, že každá zkoumaná organizace poskytující sociální péči a službu sociální inovace zavedla. Sociální inovace jsou různé a to s ohledem na cílovou skupinu, pro kterou jsou realizovány. Všechny organizace

sociální inovaci zavedly v roce 2013. U sedmi z devíti organizací lze říci, že sociální inovace plánují do budoucna, k této odpovědi bylo zapotřebí nahlédnout do výročních zpráv z roku 2014, které měly uvedeny jen některé organizace poskytující sociální péči a službu svých na webových stránkách.

Zavedení sociálních inovací je v dnešní době velice důležité, protože tyto inovace řeší problémy ve společnosti. V České republice stále roste koncentrace občanů žijících na ulici a tudíž i poptávka po azylových domech. V dnešní době žije na ulici přes 30 000 občanů (ČT24, 2015). Špatná životní situace a tedy potřeba realizací sociálních inovací poskytovaných organizacemi se sociální péčí a službou souvisí především s množstvím občanů, kteří přicházejí o vlastní bydlení, dalším faktorem je zadluženost, zdravotní stav, vysoké nájemné, zvýšená kriminalita a podobně. Tyto aspekty plynou ze statistik organizace poskytující sociální péči a služby – Armády spásy (Armády spásy, 2013). S rostoucí koncentrací občanů bez domova souvisí sociální inovace realizovaná organizací poskytující sociální péči a službu – Armádou spásy, kterou je prevence bezdomovectví, tato sociální inovace spočívá v pomoci občanům bez domova zvládnout nepříznivou životní situaci vlastní silou (Armády spásy, 2013). Další nejčastější cílovou skupinou, pro kterou jsou realizovány sociální inovace jsou oběti trestných činů. Podle statistik se počet trestných činů v České republice rok od roku navyšuje (Policie ČR, 2013).

8 Návrhy

Na základě analýzy výročních zpráv z roku 2013 organizací poskytující sociální péči a službu bylo zjištěno, že žádná z těchto organizací neuvádí ve výroční zprávě zavedení sociální inovace, ačkoli jejich realizace uskutečněna byla. Navrhuji, aby organizace poskytující sociální péči a službu provedly školení zaměstnanců v oblasti sociální inovace.

Tato školení by se zaměřila na management organizací poskytující sociální péči a službu. Náplní školení by bylo objasnit pojem sociální inovace a také zahrnutí pojmu do výročních zpráv. Školení by probíhalo alespoň dvakrát do roka. Po školení by byl rozdán krátký test na téma sociální inovace, tím by se zjistilo, zda zaměstnanci rozumí pojmu sociální inovace a zda tento pojem dokáží zahrnout do výročních zpráv.

Dalším návrhem je zkvalitnění propagace organizací poskytující sociální péči a služby. Propagace by měla být přizpůsobena tomu o jakou organizaci poskytující sociální péči a službu se jedná. Například pro organizace, které se zabývají občany bez domova, bude propagace prostřednictvím televizní reklamy neefektivní, proto je potřeba navrhnout vhodnou propagaci pro každou organizaci poskytující sociální péči a služby zvlášť. Pro již zmiňované organizace zabývajícími se lidmi bez domova bych navrhovala, aby zaměstnanci organizací nebo dobrovolníci navštívili místa s největší koncentrací občanů bez domova a následně jim popsali, jaké mají výhody azylové domy pro občany bez domova a další poskytované služby, aby je mohli řádně využívat. Dále bych posílila terénní programy pro občany bez domova, tyto terénní programy by se zabývaly především prevencí, aby docházelo ke snižování počtu těchto občanů.

9 Závěr

V teoretické části byly určeny a vymezeny charakteristiky spojené s inovacemi a sociálními inovacemi, dále byla vymezena klasifikace inovací a také inovační podněty a strategie. Práce byla zaměřena na porovnání a využití sociálních inovací organizacemi poskytující sociální péči a službu. Z teoretické části vyplývá, že sociální inovace jsou stále aktuálním tématem a jsou stále diskutované.

Praktická část poznatky z teoretické části jen potvrzuje, protože je zřejmé, že sociální inovace jsou realizovány, ale nejsou označovány jako sociální inovace nýbrž jako změna či zlepšení.

V praktické části jsem využila metodu obsahové analýzy a případové studie. Dále jsem si zvolila dokument, z kterého jsem čerpala potřebná data. Tímto dokumentem je výroční zpráva, kterou mají organizace poskytující sociální péči a služby uvedeny na svých webových stránkách. Data jsem zpracovávala formou kódování z výročních zpráv z roku 2013.

Obsahová analýza je omezena na 9 případů organizací se sociální péčí či službou. Důvodem je absence výročních zpráv u většiny organizací poskytující sociální péči či službu.

Výsledky obsahové analýzy poukazují na zjištění, že ze sledovaných organizací poskytujících sociální péči a služby nejvíce inovují organizace Armáda spásy, Agapo a Klára pomáhá. Všechny zmíněné organizace zavedly v roce 2013 více sociálních inovací. Zbývajících šest organizací poskytující sociální péči a služby zrealizovaly jednu sociálně orientovanou inovaci. Dále všechny analyzované organizace poskytující sociální péči a službu zrealizovaly své inovativní projekty v roce 2013. Nejčastěji se v analyzovaných výsledcích objevují cílové skupiny lidé bez domova a také oběti trestných činů, důsledkem je stále narůstající koncentrace těchto cílových skupin.

10 Seznam literárních a internetových zdrojů

ADAIR, John Eric. *Efektivní inovace*. 1. vyd. Praha: Alfa, 2004, 233 s. Management praxe. ISBN 80-86851-04-4.

AGAPO. *Agapo* [online]. 2013 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.agapo.cz/>

ARMÁDA SPÁSY. *Armáda spásy* [online]. 2013. 2013 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.armadaspasy.cz/brno>

Bílý kruh bezpečí. *Bílý kruh bezpečí* [online]. 2013 [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: <http://www.bilykruhbezpeci.cz/>

CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. *Centrum sociálních služeb* [online]. 2013 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.css.brno.cz/index.php?nav01=7925>

CRESWELL, John W. *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches*. 3rd ed. Thousand Oaks: SAGE, c2013, xxi, 448 s. ISBN 9781412995306.

ČESKÁ TELEVIZE. *Lidi bez domova přibývá* [online]. 2013. Praha: Česká televize, 2013 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/250969-lidi-bez-domova-pribyva/#>

DAHRENDORF, R. (2009): Nach der Krise: Zurück zur protestantischen Ethik? Sechs Anmerkungen. In: Merkur. Deutsche Zeitschrift für europäisches Denken, 63 (720), pp. 373-381. In HOWALDT, Jürgen a Michael SCHWARZ. *Social Innovation: Concepts, research fields and international trends*. 1. Aufl. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften / GWV Fachverlage, Wiesbaden, 2010. ISBN 978-353-1924-694.

DRUCKER, Peter Ferdinand. *Inovace a podnikavost: Praxe a principy*. 1.vyd. Praha: Management Press, 1993, 266 s. ISBN 80-85603-29-2.

Freeman C. (1982) *The economics of industrial innovation*. London: Frances Pinter, 1892, Update: 3 edition with L. Soete, The MIT Press (1997).

HANS-WERNER FRANZ, Josef Hochgerner. *Challenge social innovation potentials for business, social entrepreneurship, welfare and civil society*. Berlin: Springer, 2012. ISBN 9783642328794.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

JÁČ, Ivan, Petra RYDVALOVÁ a Miroslav ŽIŽKA. *Inovace v malém a středním podnikání*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2005, vi, 174 s. Business books (Computer Press). ISBN 80-251-0853-8.

KADEŘÁBKOVÁ, A. et al. Příručka pro tvorbu a realizaci inovativních projektů. Příloha závěrečné zprávy č. 8. *Evaluace implementace principu inovativnosti v OP LZZ*. *online+. 2012. [cit. 2015-04-18]. Dostupné na: <http://www.esfcr.cz/file/8486_1_1/>.

Klára pomáhá [online]. 2013 [cit.2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.klarapomaha.cz/>

KOŠTURIÁK, Ján a Ján CHAL. *Inovace: vaše konkurenční výhoda!*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, viii, 164 s. ISBN 978-80-251-1929-7

Lotos Brno [online]. 2013 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://lotos-brno.cz/>

LOUDÍN, Jiří a Josef HOCHGERNER. 2011. *Social and cultural dimension of innovation in knowledge societies*. Příbram: Filosofia. ISBN 978-80-7007-353-7.

MATĚJOVSKÁ, P. *Zkoumání faktorů inovační schopnosti malých a středních podniků*. 1st ed. Technická univerzita v Liberci, 2012, 186, 9, 10 p. ISBN 978-80-7372-916-5.

NICHOLLS, A., MURDOCK, A. *Social innovation: blurring boundaries to reconfigure markets*. New York: Palgrave Macmillan, 2012. ISBN 02-302-8017-X.

Oslo manual: guidelines for collecting and interpreting innovation data. 3rd ed. Paris: Statistical Office of the European Communities, 2005, 162 p. ISBN 9789264013087.

Persefona [online]. 2013 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.persefona.cz/>.

PITRA, Zbyněk. *Inovační strategie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1997, 177 s. ISBN 80-7169-461-4.

Podané ruce [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.podaneruce.cz/>

PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 150 s. ISBN 978-80-7367-381-9.

Práh Jižní Morava [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.prah-brno.cz/>

Prevence kriminality. *Prevence kriminality* [online]. Česká republika: Galileo Corporation, 2015, 21.12.2015 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <http://www.prevencekriminality.cz/o-prevenci-kriminality/statistiky-a-mapy/statistiky-1/>

ROBIN MURRAY, Julie Caulier-Grice and Geoff Mulgan. *The open book of social innovation*. London: National Endowment for Science, Technology and the Art, 2010. ISBN 9781848750715.

ŘEZANKOVÁ, H. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. 3 rd ed. Praha: Professional Publishing, 2011. 223 p. ISBN 978-80-7431-062-1.

SCHUMPETER, Joseph Alois. *The theory of economic development: an inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle*. New ed. Překlad Redvers Opie. New Brunswick: Transaction Publishers, 1983, lix, 255 s. Harvard economic studies, 46. ISBN 0878556982.

Social innovation. *European Commision* [online]. Evropská unie, [1995-2015] [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1022&langId=en>

SOKOL, Radek a Věra TREFILOVÁ. 2008. *Sociální pracovník v rezidenčních zařízeních*. První. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-316-4.

SOZE. *Sdružení občanů zabývajících se emigranty* [online]. 2013 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://www.soze.cz/>

SURYNEK, Alois, Eva KAŠPAROVÁ a Růžena KOMÁRKOVÁ. *Metody sociologického a sociálně psychologického výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999, 119 s. ISBN 80-7079-203-5

ŠKRABAL, *Sociální inovace*, [on-line]. 2013. [cit. 2015-05-14]. Dostupné na: www.socialni-inovace.eu

The social dimension of innovation. 1st ed. Editor Karel Müller, Steffen Roth, Milan Žák. Prague: Linde, 2010, 248 s. ISBN 978-80-86131-90-0.

VACEK, J. (2005) Management inovací a duševní vlastnictví [on-line]. ZCU, 2013. [cit. 2015-05-14]. 6. Seminář IA ČR. Dostupné z: http://www.kip.zcu.cz/kursy/imi/IMI2006/IAdoc_JV.pdf

VALENTA, F. Od Schumpetera k nové ekonomice [on-line] [cit. 2015-05-14]. Dostupné na www: <http://old.fph.vse.cz/katedry/kpe/inovace.asp>

11 Seznam tabulek

Tab. 1 Potencionální zdroje inovačních podnětů	14
Tab. 2 Dimenzionalizace sociální inovace prevence bezdomovectví	28
Tab. 3 Dimenzionalizace sociální inovace zlepšení hygieny	28
Tab. 4 Dimenzionalizace sociální inovace využití nepotřebného jídla	31
Tab. 5 Dimenzionalizace sociální inovace podporované zaměstnání	32
Tab. 6 Dimenzionalizace sociální inovace tranzitní program	32
Tab. 7 Dimenzionalizace sociální inovace projekt Velux	34
Tab. 8 Dimenzionalizace sociální inovace KRUH bezpečí	35
Tab. 9 Dimenzionalizace sociální inovace individuální poradenství	36
Tab. 10 Dimenzionalizace sociální inovace první pomoc pro pečující	37
Tab. 11 Dimenzionalizace sociální inovace podpora	37
Tab. 12 Dimenzionalizace sociální inovace pošli hru a hračku	38
Tab. 13 Dimenzionalizace sociální inovace doprovodíme Vás	38
Tab. 14 Dimenzionalizace sociální inovace přijdeme až k Vám 2	39
Tab. 15 Dimenzionalizace sociální inovace psychiatricko - psychologická poradna	40
Tab. 16 Vyhodnocené výsledky otázky č. 1	41
Tab. 17 Rok zavedení inovací	42
Tab. 18 Sociální inovace vybraných organizací	42
Tab. 19 Cilové skupiny	43
Tab. 20 Vyhodnocené výsledky otázky č. 5	40